

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Sted	Oslo
Dato	29.11.2018
Vår referanse	18/01108-3
Deres referanse	18/5000

Svar på invitasjon til å komme med innspill til stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet

Internasjonalisering og studentmobilitet ved Norges musikkhøgskole (NMH)

Arbeidet med internasjonalisering og studentmobilitet ved NMH er forankret i vår *Strategi for internasjonal virksomhet 2018-2025*. NMH jobber bredt med internasjonalisering og har aktivitet på flere nivåer i organisasjonen. Det overordnede ansvaret for internasjonalisering ligger hos ledelsen og rektor er engasjert i dette arbeidet ved å drive mange av prosessene som fører til nye MoU-er. Det administrative ansvaret for daglig drift og strategisk utvikling ligger til internasjonalt kontor som er en del av studie- og FoU-seksjonen. Internasjonalt kontor på NMH består av 2,5 årsverk. Vi har god erfaring med at internasjonalt kontor er plassert under Studie- og FoU-sjefen, da det for vår del har ført til gode synergier mellom internasjonalisering og områder som opptak, gjennomføring og eksamen.

Vi vet at en viktig forutsetning for mer mobilitet blant studenter er at de faglig ansatte stiller seg positive til mobilitet og i stor grad forventer at studentene skal ta et utenlandsopphold som en del av utdanningen sin. For å komme videre i dette arbeidet har vi etablert et internasjonalt team som er sammensatt av lærere fra ulike fagmiljøer. Disse lærerne skal fungere som «ambassadører» for utveksling og internasjonalisering både ut mot eksisterende og framtidige partnere, men også innad på NMH. Teamet skal framsnakke internasjonalisering blant kolleger og studenter og bistå ledelsen og internasjonalt kontor når vi velger samarbeidspartnere.

Fra og med oktober 2018 har Studentutvalget (SUT) etablert en International Student Committee (ISC), som består av tre internasjonale studenter. Disse skal bistå SUT med integreringsarbeid og generelt andre ting som faller inn under internasjonalisering. Internasjonalt kontor skal jobbe tett med ISC og SUT for å sikre oss at vi hele tiden har studenten i front.

Internasjonalt kontor har det siste halvannet året jobbet intensivt med to konkrete målsettinger: flere studenter ut samt mere samhandling mellom internasjonale og norske studenter (internasjonalisering hjemme). Høsten 2017 etablerte vi NMHs internasjonale kafé «Waffle Wednesday» etter inspirasjon fra NMBU. Her byr vi internasjonale og norske studenter på gratis vafler og kaffe og legger til rette for at studentene kan bli kjent også utenfor klasserommene. Vi ser allerede at dette tilbudet har en effekt; flere norske studenter som var gjengangere på fjorårets «Waffle Wednesday» endte opp med å reise på utveksling, og stadig flere norske og internasjonale studenter besøker *International Café*.

Opptak til utvekslingsplasser

De fleste høyere musikkutdanningsinstitusjoner i Europa har en enhetlig måte å forholde seg til studentmobilitet på. Normalt opptak gjøres på bakgrunn av opptaksprøver (prøvespill) og det er også slik mobilitet fungerer. Studenter som vil reise på utveksling må prøvespille med videoopptak til hver enkelt institusjon de ønsker å søke til. Vi anbefaler alltid at studentene søker seg til minst tre ulike skoler, fordi vi vet av erfaring at de ikke alltid kommer inn der de primært ønsker seg til. Dette handler om institusjonelle prioriteringer. På NMH bedømmer vi også innkommende utvekslingssøkere utfra videoopptak, og dette opptaket er en del av det sammensatte bildet når vi gjør det generelle opptaket. Vi har ikke et fast antall plasser pr instrument pr år for utvekslingsstudenter. Dette vurderes helhetlig og blir en del av ressursberegningen for hele studentmassen.

Vi har nylig fått en felles europeisk søknadsportal for mobilitet innen musikkutdanning som svært mange institusjoner benytter seg av. Dette har lettet arbeidet studentene må legge i utvekslingssøknader, og det har også i noen grad effektivisert arbeidet med å behandle innkommende søknader. Allikevel er det institusjoner som er en del av større universiteter og er bundet av andre systemer, det er institusjoner som ikke ønsker å bruke penger på dette systemet fordi de har så få søkere, og det er institusjoner som rett og slett ikke klarer å kvitte seg med papirsystemer helt enda. Dersom enda flere studenter skal velge utveksling må vi jobbe mot bedre felles systemer, men også tilby studentene god veiledning i søknadsprosessen.

Videre følger våre svar på Statsrådens syv spørsmål.

1. Ambisjon om kulturendring

Vi er enig i Statsrådens fem skisserte faktorer som å ligge til grunn for å oppnå en kulturendring. Vi tror det kunne vært hensiktsmessig også å nevne noe om språk, da vi opplever at dette er en sentral faktor. En forutsetning for økt utgående mobilitet er at vi også får en økt innkommende mobilitet til vår institusjon. I arbeidet med dette har vi møtt på en del problemstillinger i forhold til språk: Skal alle bachelorprogram i Norge kunne tas av studenter som ikke kan Norsk? Skal det være parallelle løp, eller skal alle norske studenter også få undervisningen sin på engelsk? Hvilke krav stiller dette til våre lærere? Skal alle som vil studere i Norge måtte lære seg norsk, og hvordan vil dette i så fall gå på bekostning av faglig utvikling for studentene?

2. Utgående studentmobilitet

Vi har ovenfor beskrevet i grove trekk hvordan vi på NMH jobber med utgående studentmobilitet. Fordelen ved å være en selvstendig vitenskapelig høgskole på vår størrelse er at det er relativt kort vei fra ledelsen til seksjonsnivå og studieprogramnivå. Internasjonalt kontor har ansvar for å drive prosessene framover, og jobber tett med både ledelsen, studentutvalget, seksjonsledere og studieledere, samt enkeltlærere. For våre studenter henger det høyt å få tilbud om en studieplass ved NMH. Vi har svært høye søkertall til studiene, og for de mest ettertraktede studiene er det rundt 30 søkere pr. studieplass. Da er det mange studenter som ønsker å bli på NMH når de først har kommet inn. Mange søker seg til NMH pga av en spesiell hovedinstrumentlærer de ønsker å studere hos, og da er det en utfordring å overtale dem til å reise ut. På den andre siden er det også fremdeles en kultur blant mange lærere hvor man omtaler studentene som «mine studenter». I dette ligger at de føler et ansvar for at hver student når sitt fulle potensiale på instrumentet. Som en konsekvens av dette er det for en del lærere vanskelig å oppfordre studentene til et semester eller år i utlandet fordi de mister kontrollen på studenten. Vi vet at lærers støtte eller oppmuntring til utenlandsopphold har enormt mye å si for om studentene faktisk reiser ut.

Dette jobber vi med gjennom en systematisk tilnærming til lærermobilitet. NMHs lærere er gode på å reise ut og til å hente inn internasjonale gjestelærere, og vi ønsker å utnytte disse mobilitetene bedre. NMHs lærere skal i større grad tenke studentutveksling når de er ute, og aktivt gå inn for å undersøke om institusjonen de besøker vil være et bra sted for deres studenter å reise på utveksling. Ved å bevisstgjøre dette mer, håper vi at flere lærere/fagmiljøer kan finne lærere/institusjoner utenfor Norge som de er trygge på og som de føler seg komfortable med å sende studenter til.

Vi vet at studenter er forskjellige og at de derfor også har ulik motivasjon for å reise ut eller for å bli hjemme. For noen handler det om det sosiale aspektet (forlate venner og familie), for andre det økonomiske, og for andre igjen er det det faglige og støtten de får fra hovedinstrumentlærer som teller mest. Det er også verdt å huske på at studenter ved NMH jobber hardt gjennom hele studietiden for å bygge seg et nettverk i og rundt Oslo (og resten av landet) slik at de kan overleve som frilansere når de er ferdig med studiene. For mange vil et utenlandsopphold føles som et vanskelig valg fordi man da kan bli forbigått eller «glemt» i det norske markedet mens man er ute fordi man må takke nei til jobber. Fordi studentene har så ulik motivasjon for å bli hjemme, har vi på NMH hatt en bred tilnærming til å øke mobiliteten. Vi jobber på mange ulike måter med å rekruttere studentene, slik at de fleste skal bli møtt på sine bekymringer. Dette er beskrevet nærmere i begynnelsen av dette brevet.

3. Innkommende studentmobilitet

NMH har stort sett flere kvalifiserte søkere til utvekslingsplasser enn vi kan ta inn. Dette henger sammen med at vi i lang tid har vært aktiv og til stede i Europeiske samarbeid og dermed opparbeidet oss et godt rykte. Våre lærere er også aktive i forhold til å benytte seg av mobilitetsmuligheter, og sørger gjennom det for en viss rekruttering av studenter internasjonalt. Vi har de senere årene også rekruttert internasjonalt svært anerkjente lærere til stillinger hos oss, og med dette fører også en større interesse fra søkere både på hel grad og på utveksling.

NMHs masterprogram i utøving går på engelsk. Dette har ført til at ca 50% av studentene på det programmet er utenlandske. NMH har fireårig bachelor, og på bachelorprogrammene våre kan man søke seg inn som utenlandsk student fra 3. året. Det samme gjelder utvekslingsstudenter, de kan komme 3. eller 4. studieår på kandidatstudiet i utøving eller når som helst på masternivå¹. Dersom en student skal ta hele bachelorprogrammet på NMH må hun kunne norsk eller et annet nordisk språk. Vi er inne i en prosess nå hvor vi ser på mulige løsninger på denne utfordringen. Vi ser hvert år at det kommer søkere som er svært godt kvalifisert på sitt instrument, men som ikke har de nødvendige norskkunnskapene. Vi ønsker at det kunstneriske nivået på våre studenter skal være høyt, og vi ser at det å ta opp disse studentene ville bidra positivt inn i studentgruppa. Det har imidlertid vist seg å være flere utfordringer med dette, og vi vet at det er flere institusjoner som har liknende utfordringer. Språkproblematikken har blitt nevnt tidligere i dette brevet, og vi går derfor ikke mer inn på dette her.

¹ Med unntak av masterprogrammene for musikkterapi og musikkpedagogikk. Disse går på norsk og er således kun åpne for studenter som behersker et nordisk språk.

Den andre utfordringen vi ønsker å peke på når det gjelder innkommende studentmobilitet er studenter fra land utenfor Europa. Selv om utdanning i Norge er gratis så er det ikke gratis å bo og leve i Oslo. Etter at kvoteordningen ble avviklet har vi stadig henvendelser fra studenter som spør om det finnes ulike stipender de kan søke på slik at de har mulighet til å komme til Norge for å studere. Vi har ingen slike stipender, og dette fører til at studentmassen vår stort sett består av studenter fra Europa (som kan få stipend fra Erasmus+) eller studenter fra land som enten har støtteprogram i hjemlandet eller kommer fra ressurssterke hjem og som kan vise til minimum 116 369 kr på en norsk konto, noe som for veldig mange er helt umulig. NMH har tidligere hatt flere kvotestudenter fra bl.a. Sør-Afrika, et partnerskap som ikke har vært mulig å opprettholde på samme måte etter at kvoteordningen ble avviklet. Nå satses det mer på institusjonelt samarbeid og at man gjennom programmer som UTFORSK, NORPART og Nord-Amerika programmene kan søke om midler til bl.a. studentmobilitet. NMH har fått tilslag på flere slike prosjekter, men vi sliter allikevel med å se løsninger på hvordan vi kan opprettholde samarbeid om studentmobilitet etter at prosjektperiodene er over. Dette systemet gjør også at studenter fra land som ikke passer inn i noen av utlysningene og/eller ikke har relevante institusjoner i sine hjemland faller utenfor. Vi opplever at systemet fører til en mindre mangfoldig studentgruppe, og etterlyser et fokus på hvordan vi som institusjon kan tilby studieplasser også til disse studentgruppene.

Til slutt vil vi også nevne at NMH legger relativt store summer hvert år i å reservere boliger for internasjonale studenter. Om vi skal få flere studenter til å reise ut må vi samtidig ta flere utvekslingsstudenter inn. For å få til dette må NMH betale for reservasjon av boliger til en stadig økende studentgruppe, noe som betyr en økt kostnad i forbindelse med mottak av internasjonale studenter.

4. Strategisk samarbeid

NMH har flere måter å velge utenlandske samarbeidspartnere på. Noen partnere velges ut fra et institusjonsperspektiv, altså institusjoner vi har mye til felles med og som vi kan samarbeide bredt med, det være ulike fagmiljøer og type prosjekter. Dette er institusjoner vi kan lære av, og som vi bruker til å heve kvaliteten på vår egen institusjon. Videre har vi institusjoner som kan ha interessante miljøer på enkelte instrumentgrupper, sjangre eller fagmiljøer. Her har vi samarbeid som går direkte på det aktuelle fagmiljøet fordi vi ser at dette er utviklende for begge parter. I tillegg til dette har vi også partnere som har utviklet seg som en konsekvens av de midlene som lyses ut. Når det er midler til å gjennomføre prosjekter i samarbeid med institusjoner i f.eks. Brasil eller India er det naturlig for oss å finne partnere i disse landene for å kunne dra nytte av midlene. Den siste kategorien samarbeidspartnere er institusjoner som generelt sett har et noe lavere faglig nivå enn oss. Et eksempel på dette er vårt mangeårig samarbeid med konservatoriet i Tbilisi der vi gjennom DIKUs EURASIA-program har fått støtte til å bistå dem i flere større utviklingsprosesser. Dette har vært infrastruktur (bygging av musikkteknologistudio og oppgradering av bibliotek), administrative prosesser (kvalitetssikring og studieadministrasjon) og faglige prosesser (utvikling av studieprogram, undervisningsmetodikk og student- og lærerutveksling). Vi ser at slike samarbeid har stor verdi for oss som institusjon, og ønsker å fortsette med slike partnerskap også i framtiden.

Vi er i noen grad opptatt av geografi når vi velger samarbeidspartnere. Vi mener at det er en styrke å ha studenter og gjestelærere fra alle verdens hjørner på vår skole, og samtidig kunne tilby utvekslingsmuligheter flere steder i verden enn bare Europa for våre egne studenter.

5. Nasjonale tiltak og regelverk

Utfordringer rundt finansieringsordninger for utenlandske studenter som ønsker å komme til Norge har vært diskutert under spørsmål 3. Etter hvert som vi får på plass flere og flere utvekslingsavtaler utenfor Europa ser vi at det i mange tilfeller er en økonomisk belastning for studentene å velge disse skolene nå de søker om utvekslingsplass. Selv gjennom avtaler der studentene slipper å betale skolepenger ser vi at det kommer ulike forsikringsgebyrer og andre type utgifter som vi ikke klarer å komme oss unna (spesielt gjelder dette i Nord-Amerika). Innen høyere musikkutdanning finnes mange av verdens beste institusjoner her i Europa, og med Erasmus-stipend i lomma kan det være vanskelig å motivere studenter til å velge å reise lenger. Det vil koste dem mer uten at de nødvendigvis vil få en bedre utdanning. Vi etterlyser derfor en støtteordning for studenter som reiser til land utenfor Europa, som kan utløse et tilleggsstipend utover det Lånekassen gir dersom man har utgifter som beskrevet over. For vår del vil slike økonomiske insentiver være et vesentlig virkemiddel dersom vi skal klare å få flere studenter til å velge verden framfor Europa når de reiser på utveksling.

6. Godkjenning

Vi bruker mye tid på å lage grundige *learning agreements* for alle utreisende studenter før de drar. Her sikrer vi at de får de emnene de trenger for at utdanningsløpet skal fortsette når de kommer hjem. Dersom denne avtalen følges og studentene gjør det de skal mens de er ute, så godkjennes dette når de kommer hjem. Det må saksbehandles, men det er så nært automatisk godkjenning som vi kan komme. Utfordringene oppstår når studentene reiser til steder der man f.eks. ikke er garantert plass på enkelte emner fordi man melder seg opp til emner ved å møte opp. Andre ganger ønsker studentene selv å bytte f.eks. valgemner etter at de har startet utvekslingsoppholdet. I de tilfellene må vi lage nye *learning agreements*, og prosessen må gjennom noen flere ledd før oppholdet kan godkjennes. Vi ser ingen faglige eller juridiske elementer som hindrer automatisk godkjenning, men vi vil aldri hverken ønske- eller være i stand til å standardisere utvekslingsopphold for å minimere den administrative jobben med å lage *learning agreements*. Det ville i så fall bidra til å forringe kvaliteten på utdanningen heller enn å heve den.

7. Arbeids- og næringsliv

NMH har et fåtall studieprogram som inneholder praksis. Av gradsstudier med obligatorisk praksis har vi bachelor i musikkpedagogikk og master i musikkterapi. Vår bachelor i musikkpedagogikk er et utøverstudium med integrert PPU, og det er en del nasjonale krav til hvordan denne praksisen skal foregå som vi ikke kan vike fra. Vi har imidlertid i over ti år tilbudt ukelang undervisningspraksis i utlandet for musikkpedagogikkstudentene våre. Dette har foregått i flyktningeleirer i Libanon, Jordan og Georgia, samt offentlige skoler i India og Georgia. Disse prosjektene har vært samarbeid med institusjoner og organisasjoner som igjen har hatt kontakt i skoleverket slik at denne type praksis har vært mulig.

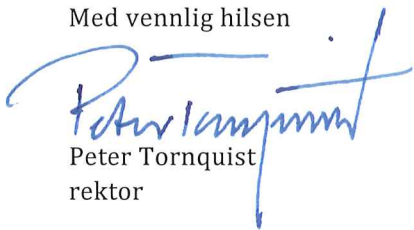
Våre studenter går inn i svært ulike jobber når de er ferdig på NMH. Mange går inn i arbeidslivet som frilansere eller til en type *portfolio career* med en sammensatt arbeidssituasjon. Her vil aktuelle arbeidsgivere være orkestre, ensembler, festivaler, konsertarrangører, kulturskoler, skoleverket og mye mer. Det er vanskelig å si i hvilken grad disse arbeidsgiverne verdsetter utenlandserfaring isolert sett. Derfor må vi bistå studentene med å forstå- og snakke om de erfaringene de har hatt på utenlandsopphold slik at dette blir en refleksjon de kan ta med seg inn i jobbsøkerrollen. På den måten vil utenlandsopphold telle positivt inn når studentene skal ut i arbeidslivet.

Andre temaer som bør diskuteres i den kommende stortingsmeldingen

Vi ser at det er en økende etterspørsel blant våre studenter og faglige ansatte etter muligheten for kortere mobiliteter. Vi vet fra egne spørreundersøkelser at studenter som har vært ute på korte studiereiser i stor grad vurderer å søke utveksling i etterkant, så dette er noe vi kommer til å fortsette å bruke egne midler på. Det har kommet signaler fra både EU-kommisjonen og Kunnskapsdepartementet om at man skal se på muligheten til også å få uttelling for kortere studiereiser, og dette ønsker vi velkommen.

Det er ikke til å se bort fra den store motsetningen mellom et ønske om mer mobilitet samtidig som vi står ovenfor en klimakrise som betyr at vi alle bør reise mye mindre. Det er begynt et arbeid på dette gjennom diskusjoner om *blended learning* og *virtual mobility*, men dersom slike løsninger skal erstatte noe av den fysiske mobiliteten må man få på plass strukturer som gir uttelling også for denne type mobilitet. Det må dessuten investeres i infrastruktur på norske institusjoner, men ikke minst så må vi også ha partnere som har den nødvendige infrastrukturen for dette.

Med vennlig hilsen

Peter Tornquist
rektor

Camilla Sønstabø Thorkildsen
Studie- og FoU-sjef

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Kunnskapsdepartementet		Postboks 8119 Dep	0032 OSLO